

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
PWYLLGOR:	Pwyllgor Safonau
DYDDIAD:	14 Mawrth 2018
TEITL YR ADRODDIAD:	Adroddiad ar gyfarfod Fforwm Pwyllgorau Safonau Gogledd Cymru 24 Tachwedd 2017 a chyfarfod Cyfreithwyr mewn Llywodraeth Leol a gynhaliwyd ar 1 Rhagfyr 2017.
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Diweddarau'r Aelodau
ADRODDIAD GAN:	Cadeirydd y Pwyllgor Safonau – Mike Wilson
SWYDDOG CYSWLLT:	Lynn Ball Pennaeth Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/ Swyddog Monitro lbxcs@ynysmon.gov.uk 01248 752586

A FFORWM PWYLLGORAU SAFONAU GOGLEDD CYMRU

1. CEFNDIR

- 1.1 Cynhaliodd Fforwm Pwyllgorau Safonau Gogledd Cymru (sydd bellach yn cynnwys Powys a Cheredigion) gyfarfod ar 24 Tachwedd 2017. Mae copi o'r Rhaglen a'r Cofnodion wedi eu hatodi fel **Atodiad 1**.
- 1.2 Dilynodd y cyfarfod drefn y Rhaglen a gyhoeddwyd.

2. CYFARFOD Y FFORWM AR 24 TACHWEDD 2017

2.1 Anwytho Aelodau Newydd a Hyfforddiant ar faterion Moesegol

Cafwyd trafodaeth yn y grŵp am y ffordd y mae pob awdurdod yn mynd ati i hyfforddi ac anwytho aelodau newydd, yn enwedig mewn perthynas â'r Cod Ymddygiad.

Gan gofio pwysigrwydd y Cod Ymddygiad, cafwyd trafodaeth ymysg y rhai a oedd yn bresennol a ddylai'r hyfforddiant fod yn orfodol ai peidio.

Cadarnhaodd Dirprwy Swyddog monitro Wrecsam nad oedd unrhyw ofyniad statudol i hyn a beth bynnag, beth fyddai'r gosb pe na fyddai Aelodau'n mynychu.

Mewn rhai awdurdodau roedd hyfforddiant Cod Ymddygiad a mathau eraill o hyfforddiant, e.e. gweithdrefnau cynllunio yn fathau gorfodol o hyfforddiant ac os nad oedd yr aelodau hynny, a oedd yn eistedd ar y pwyllgorau

perthnasol, wedi ymgymryd â'r hyfforddiant, ni fyddent yn cael cyflawni eu dyletswyddau ar y Pwyllgor.

Roedd awdurdodau amrywiol yn annog yr holl aelodau newydd a hyd yn oed aelodau profiadol i fynychu hyfforddiant yn rheolaidd er mwyn sicrhau eu bod yn gallu cyflawni eu dyletswyddau.

Awgrymwyd mai cyrsiau hyfforddiant sy'n para tua 1.5 awr oedd yr hyd gorau.

Darparwyd sleidiau ar y Cod Ymddygiad yn y pecyn gan CLILC. Roedd yna hefyd fideo ar gael gan swyddfa Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ond nid oedd y rhai hynny a oedd wedi gweld y fideo yn ei hystyried yn ddefnyddiol.

Trefnodd Awdurdodau hyfforddiant ar amseroedd ac mewn lleoliadau cyfleus er mwyn annog ffigyrau presenoldeb.

Yn debyg, mewn perthynas â hyfforddiant cynghorau tref a chymuned, ceisiodd y prif gyngor ym mhob ardal sicrhau presenoldeb da mewn sesiynau ac fe drefnwyd y sesiynau hyn ar wahanol amseroedd ac mewn gwahanol leoliadau gydag aelodau'r pwyllgorau safonau yn mynychu yn aml hefyd. Cafodd dewis iaith ei ystyried wrth drefnu'r cyfarfodydd hyn hefyd.

Roedd hyfforddiant ar bethau eraill megis y cyfryngau cymdeithasol bellach yn cael ei ystyried yn rhywbeth hanfodol y dylai Aelodau fod yn ymwybodol ohono. Mae Awdurdodau megis Ynys Môn wedi cynnal cyrsiau ar hyn yn y gorffennol, rhywbeth a gafodd ei ganmol gan y rhai a fynychodd ac mae'r CLILC hefyd wedi cyhoeddi arweiniad ar hyn.

Mae rhai awdurdodau hefyd yn cyhoeddi cofnodion hyfforddiant eu haelodau ar eu gwefannau.

2.2 **CLILC-5 mlynedd i wneud gwahaniaeth**

Rhoddodd Cadeirydd Ynys Môn – Mike Wilson – adborth ar ei bresenoldeb yn y Gynhadledd Ranbarthol a gynhaliwyd yng Nghonwy ar 3 Tachwedd 2017.

Roedd y gynhadledd wedi'i hanelu at gynghorwyr newydd yn bennaf ond ychydig iawn oedd yn bresennol.

Dywedodd ei fod wedi bod yn ddiwrnod addysgiadol wrth i gynrychiolwyr o Lywodraeth Cymru (Mark Drakeford) a CLILC (Steve Thomas) roi cyflwyniadau.

Cafwyd cyngor defnyddiol i gynghorwyr newydd ar sut i osgoi cael eu hunain mewn sefyllfaoedd lletchwith lle gellid derbyn cwyn o ymddygiad amhriodol.

2.3 **Gweithdrefn ar gyfer delio â chwynion yn erbyn Aelodau**

Cafwyd trafodaeth ymysg y rhai hynny a oedd yn bresennol o ran beth ddylai awdurdod ei wneud petai cwyn o gamymddygiad rhywiol yn cael ei wneud gan swyddog yn erbyn aelod.

Pethau posibl i'w hystyried cyn cymryd camau gweithredu:

A yw'n fater i'r Heddlu/Rheoleiddiwr neu a yw'n fater mewnol?

Difrifol ynteu lefel isel?

A oes angen gweithredu polisïau AD ai peidio? e.e. Polisi Cwynion, Gwrth-Fwlio/Aflonyddu.

A yw'r protocol Aelodau / Swyddogion yn berthnasol neu o unrhyw gymorth?

Dyletswydd gofal i'r swyddog/cynghorydd?

A oes gennym brosesau priodol yn eu lle?

Beth yw'r camau i'w cymryd ar lefel gyfreithiol / ymarferol?

Gwahaniaethau rhwng cwyn a gweithred y gellir ei chymryd ar lefel wleidyddol mewn perthynas ag aelod o'r pwyllgor gwaith h.y. terfynu penodiad aelod o'r pwyllgor gwaith yn hytrach nag aelod etholedig arferol.

Rôl arweinyddion grwpiau

Pwerau'r Pwyllgor Safonau / Swyddog Monitro

Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru – Gwaharddiad dros dro?

Argymhelliad i ddrafftio llythyr i Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru er mwyn cael arweiniad ar y materion hyn.

Ynys Môn i ddrafftio (ynghlwm yn **Atodiad 2**).

Gobeithio cael ymateb erbyn cyfarfod nesaf y fforwm.

2.4. **Unrhyw Fater Arall**

a) Hyfforddiant cyfryngu – roedd hyn yn rhywbeth y cyfeiriwyd ato'n flaenorol yn y cyfarfod diwethaf o'r Fforwm ac roedd Swyddog Hyfforddiant Sir Ddinbych yn rhoi sylw i hyn. Fodd bynnag, ni chafwyd diweddariad ar hyn gan nad oedd Swyddog Monitro Sir Ddinbych yn bresennol yn y cyfarfod.

b) Cyd-bwyllgor Safonau Rhanbarth Gogledd Cymru? -

Roedd nifer o resymau dros roi sylw i hyn ac un ohonynt oedd yr anhawster wrth geisio recriwtio aelodau annibynnol i'r Pwyllgor Safonau a'r Panel Dethol.

Mae yna bellach rym statudol i sefydlu pwyllgor safonau ar y cyd petai awdurdodau yn cytuno i wneud hynny.

Un o'r pethau a oedd yn achosi oedi oedd y ffaith bod yr awdurdodau yn dymuno disgwyl am benderfyniad gan Lywodraeth Cymru mewn perthynas â'r ad-drefnu posibl. Nid yw'r sefyllfa'n glir ar hyn o bryd.

Awgrymwyd hefyd y dylid cael proses gyffredin ar gyfer recriwtio aelodau annibynnol gan ei bod yn ymddangos efallai bod gwahanol awdurdodau yn ymdrin â gwahanol brosesau o fewn y gofynion statudol.

- c) **Cynhadledd Safonau 2018** 14 Medi 2018 yng Ngheredigion. Manylion pellach i ddilyn pan fyddant yn hysbys.

Gwasanaeth Tân ac Achub
Fire and Rescue Services

**FFORWM PWYLLGORAU SAFONAU GOGLEDD CYMRU
NORTH WALES STANDARDS COMMITTEES FORUM**

**Dydd Gwener, 24 Tachwedd 2017 am 10.00 am
Friday, 24 November 2017 at 10.00 am**

**Ystafell Gyfarfod 1, Neuadd y Dref, Wrexham
Meeting Room 1, Guildhall, Wrexham**

**At y Cadeirydd, Is-Gadeirydd a'r Swyddog Monitor y:-
To the Chair, Vice-Chair and Monitoring Officer of:-**

Pwyllgor Safonau Ynys Môn / Isle of Anglesey Standards Committee

Pwyllgor Safonau Conwy Standards Committee

Pwyllgor Safonau Sir Ddinbych / Denbighshire Standards Committee

Pwyllgor Safonau Sir y Fflint / Flintshire Standards Committee

Pwyllgor Safonau Gwynedd Standards Committee

Pwyllgor Safonau Wrexham / Wrexham Standards Committee

Pwyllgor Safonau Awdurdod Tân ac Achub / Fire and Rescue Authority Standards Committee

Pwyllgor Safonau Parc Cenedlaethol Eryri / Snowdonia National Park Standards Committee

Pwyllgor Safonau Ceredigion Standards Committee

Pwyllgor Safonau Powys Standards Committee

RHAGLEN / AGENDA

Sylwer – Yn unol â darpariaethau Deddf Llywodraeth Leol 1972, gellir gwahardd y Cyhoedd a'r Wasg rhag mynychu'r cyfarfod pan gaiff eitemau eu hystyried lle mae gwybodaeth waharddedig yn debygol o gael ei datgelu.

Note - In accordance with the provisions of the Local Government Act 1972, the Public and Press may be excluded from the meeting during consideration of items where exempt information is likely to be disclosed.

- 1 **Penodi Cadeirydd ar gyfer y Cyfarfod**
- 2 **Ymddiheuriadau am absenoldeb**
- 3 **Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 10 Ebrill 2017**
Cymeradwyo cofnodion y cyfarfod diwethaf fel cofnod cywir wedi'i - amgáu.
(*Tudalennau 3 - 8*)
- 4 **Cyfarfod sefydlu a hyfforddiant materion moesegol ar gyfer aelodau newydd**
I dderbyn adborth am yr hyfforddiant, trafod dulliau gwahanol o gyflenwi ac arferion da ac a gynigiwyd hyfforddiant i Gynghorau Cymuned.
(Mae deunyddiau hyfforddi CLILC ynghlwm fel gwybodaeth gefndir)
(*Tudalennau 9 - 34*)
- 5 **CLILC - 5 mlynedd i Wneud Gwahaniaeth**
Michael Wilson, Cadeirydd Pwyllgor Safonau Ynys Môn, i ddarparu adborth am y digwyddiad rhanbarthol diweddar i gynghorwyr newydd gyda ffocws ar y Cod Ymddygiad a'r peryglon i Gynghorwyr Lleol.
- 6 **Gweithdrefnau i ddelio â honiadau yn erbyn Aelodau**
Eitem i'w thrafod

FFORWM PWYLLGORAU SAFONAU GOGLEDD CYMRU

Cofnodion cyfarfod Fforwm Pwyllgor Safonau Gogledd Cymru a gynhaliwyd yn Ystafell Gynadledda 1a, Neuadd y Sir, Rhuthun ddydd Llun, 10 Ebrill 2017 am 10.00am.

YN BRESENNOL

Cyngor Sir Ddinbych – Ian Trigger
Cyngor Sir Ynys Môn - Mared Yaxley, Mike Wilson ac Islwyn Jones
Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy - John Roberts ac Iain Moore
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam - Michael Pugh a Neil Benson
Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri - Rachael M. Davies

HEFYD YN BRESENNOL

Cyngor Sir Ddinbych, Swyddog Monitro - Gary Williams
Gweinyddwr Pwyllgorau - Sharon Walker

1 PENODI CADEIRYDD AR GYFER Y CYFARFOD

Cytunwyd yn Fforwm Pwyllgorau Safonau Gogledd Cymru a gynhaliwyd ar 17 Hydref, 2016 yn Llangefni y byddai'r Fforwm yn cwrdd ddwywaith y flwyddyn mewn Awdurdod Lleol gwahanol yn ei dro, ac yn cael ei gadeirio a'i weinyddu gan yr awdurdod cynnal gyda Swyddog Monitro'r awdurdod cynnal yn bresennol. Felly, penodwyd Ian Trigger, Cadeirydd Pwyllgor Safonau Cyngor Sir Ddinbych yn Gadeirydd ar gyfer y cyfarfod.

Croesawodd y Cadeirydd bawb i'r cyfarfod.

2 YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB

Cafwyd ymddiheuriadau gan Sharon Warne, Einir Young a Jane Eyton-Jones.

3 COFNODION Y CYFARFOD A GYNHALIWYD AR 17 HYDREF 2016

Cyflwynwyd cofnodion Fforwm Pwyllgor Safonau Gogledd Cymru a gynhaliwyd yn Llangefni ar 17 Hydref, 2016.

Cynigiwyd y cofnodion gan Mike Wilson a'u heilio gan Islwyn Jones.

PENDERFYNWYD y dylid derbyn cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 17 Hydref 2016 fel cofnod cywir.

4 AELODAETH ESTYNEDIG Y FFORWM

Esboniodd y Cadeirydd fod Cadeirydd Pwyllgor Safonau Ceredigion wedi cysylltu ag o i ganfod a fyddai modd i gynrychiolwyr Pwyllgor Safonau Ceredigion ynghyd â Gwasanaeth Tân ac Achub Gorllewin Cymru a Phwyllgor Safonau Powys ymuno ag aelodaeth Fforwm Safonau Gogledd Cymru.

Cadarnhaodd y Swyddog Monitro ei fod wedi ymgynghori â holl Swyddogion Monitro Gogledd Cymru a nododd nad oedd unrhyw broblemau ynghylch y cais hwn. Yr unig broblem fyddai teithio, ond byddai croeso mawr iddyn nhw fynychu'r cyfarfodydd.

Yn ystod y drafodaeth, cytunodd aelodau eu bod o blaid y tri Awdurdod yn mynychu cyfarfodydd gan fod rota'r cyfarfodydd wedi'i chadarnhau am y ddwy flynedd nesaf.

Nododd y Swyddog Monitro y byddai'n cysylltu â Swyddogion Monitro eraill Gogledd Cymru ac y byddai un yn cael ei enwebu i ysgrifennu, gyda gwahoddiad yn atodi rota'r cyfarfodydd.

PENDERFYNWYD fod Swyddog Monitro enwebedig yn ysgrifennu i wahodd y tro Awdurdod i fynychu cyfarfodydd Fforwm Pwyllgor Safonau Gogledd Cymru, ac atodi rota o gyfarfodydd er gwybodaeth.

5   PROTOCOL   DATRYSIADAU   LLEOL   ENGHREIFFTIOL   AR   GYFER CYNGHORAU DINAS, TREF A CHYMUNED

Dywedodd y Swyddog Monitro wrth y Fforwm fod Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn mynd i gyflwyno Protocol Datrysiadau Lleol ar gyfer Cyngorau Dinas, Tref a Chymuned.

Yn dilyn ymgynghoriad ag Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru, roedd Un Llais Cymru yn llunio'r Protocol Datrysiadau Lleol drafft. Codwyd y mater i ganfod barn aelodau'r Fforwm.

Cadarnhaodd y Swyddog Monitro y byddai'n ysgrifennu at y Cyngorau Dinas, Tref a Chymuned i ganfod eu barn ar y Protocol Datrysiadau Lleol.

Cadarnhaodd y Cadeirydd y byddai cael Gweithdrefn Ddatrys Leol yn ddefnyddiol yn ei farn o.

Yn ystod y drafodaeth, cytunwyd y byddai'r Protocol yn ddefnyddiol iawn i gael cysondeb ymysg y cyngorau.

Roedd y Fforwm o'r farn y dylai Un Llais Cymru fod wedi ymgynghori â Chynghorau ynghylch creu drafft o'r Protocol.

Cadarnhaodd y Swyddog Monitro fod Clercod o blaid y Protocol ac y byddai'r drafft yn bwynt dechrau eithriadol ar gyfer y fersiwn derfynol.

Awgrymwyd bod y Swyddog Monitro yn ysgrifennu at Un Llais Cymru i ymholi a oedd ymgynghoriad wedi'i gwblhau ac i fynegi siom y Fforwm yn y ffaith na chynhaliwyd ymgynghoriad gydag Awdurdodau Lleol a Phwyllgorau Safonau. Pwynt arall a godwyd oedd nad ymddengys fod unrhyw rôl ar gyfer y Pwyllgorau Safonau, ond y dylid ystyried hynny hefyd. Roedd pawb a oedd yn bresennol yn gytûn.

PENDERFYNWYD:

- *Bod y Fforwm yn gytûn o ran cael Protocol Datrysiadau Lleol ar gyfer Cynghorau Dinas, Tref a Chymuned;*
- *Bod y Swyddog Monitro yn ysgrifennu at Un Llais Cymru i fynegi siom y Fforwm yn y diffyg ymgynghori, ynghyd â dim rôl ar gyfer Pwyllgorau Safonau.*

6 CYFARFOD SEFYDLU A HYFFORDDIANT AR FATERION MOESEGOL I AELODAU NEWYDD

Cyflwynodd y Swyddog Monitro y Cyfarfod Sefydlu a Hyfforddiant ar Faterion Moesegol i Aelodau Newydd.

Roedd Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru yn ystyried cynhyrchu set o ddeunydd hyfforddi i'w ddefnyddio ar draws Cymru. Cafodd hyn ei gyflwyno i Bwyllgor Safonau Sir Ddinbych a oedd o blaid y syniad.

Awgrymwyd bod Clercod yn mynychu hyfforddiant er mwyn eu galluogi i ailgyflwyno'r hyfforddiant i'w Haelodau. Byddai pecyn e-ddysgu yn cael ei lunio hefyd, er mwyn galluogi i'r hyfforddiant fod yn fwy hygyrch, a dylai fod ar gael ddechrau mis Mai 2017.

Eglurodd yr aelodau a oedd yn bresennol y cynlluniau hyfforddi oedd ganddyn nhw ar waith ar gyfer Cynghorwyr, a chadarnhaodd y Swyddog Monitro nad oedd terfynau amser ar gyfer cynnal yr hyfforddiant. Er enghraifft, hyfforddiant Cod Ymddygiad hanfodol i'w gynnal o fewn cyfnod o amser byr yn dilyn yr etholiad, a sesiwn hyfforddi gloywi i'w gynnal ymhen 18 mis. Cadarnhaodd hefyd y byddai ar gael i fynychu sesiwn hyfforddiant byr pe bai gan Clercod unrhyw faterion penodol.

Cadarnhawyd nad oedd gan Awdurdodau Lleol eraill, oni bai am Sir Ddinbych, hyfforddiant Cod Ymddygiad hanfodol yn eu cyfansoddiad.

PENDERFYNWYD *bod y Fforwm yn cytuno ar y Cyfarfod Sefydlu a'r Hyfforddiant ar Faterion Moesegol i Aelodau Newydd.*

7 GWEFANNAU CYNGHORAU DINAS, TREF A CHYMUNED

Cyflwynodd Mike Wilson o Bwyllgor Safonau Cyngor Sir Ynys Môn yr eitem. Nododd fod pob Cyngor Tref a Chymuned wedi cael grant o £500 i helpu i sefydlu eu gwefannau. Yn Ynys Môn, roedd ganddynt 40 o Gynghorau Tref a Chymuned gyda graddau amrywiol o safonau gwefan. Roedd ychydig heb wefan ac un heb gyfrifiadur.

Yn ystod y trafodaethau, cadarnhawyd bod nifer o wefannau Cynghorau Tref a Chymuned yn cynnwys hen wybodaeth.

Cytunodd yr aelodau y dylid diweddarau'r gwefannau er tryloywder, yn ogystal â'r ffaith y byddai'r archwilwyr allanol yn gwirio digonolrwydd y gwefannau.

Awgrymodd y swyddog Monitro fod aelodau o'r Pwyllgor Safonau yn mynychu'r Cynghorau Tref a Chymuned, er mwyn annog y Clercod i gysylltu â'i gilydd i helpu gyda'r gwefannau.

Roedd Ynys Môn wedi anfon adroddiadau i bob Cyngor Cymuned gan ofyn iddynt ymateb o fewn 12 mis.

PENDERFYNWYD bod y Fforwm yn cytuno bod gwybodaeth ddiweddar yn cael ei chynnwys ar y gwefannau, gan ofyn am gymorth gan Glercod cyfagos pe bai angen.

8 DEFNYDDIO PWYLLGORAU SAFONAU AWDURDOD CYFAGOS AR GYFER GWRANDAWIADAU SY'N YMWNEUD AG ANGHYTUNDEBAU MEWNOL

Cyflwynodd y Pwyllgor Monitro y defnydd o Bwyllgorau Safonau Awdurdod cyfagos ar gyfer Gwrandawiadau sy'n ymwneud ag anghytundebau mewnol.

Yn ystod trafodaeth, roedd pawb yn gytûn na ddylid defnyddio Pwyllgorau Safonau Awdurdod cyfagos. Y prif reswm am hyn oedd bod aelodau Pwyllgorau Safonau yn aelodau annibynnol, oni bai am aelodau'r cyngor sir. Pe bai aelodau'r cyngor sir yn cymryd rhan, yna efallai y byddai angen amdano, ond fel arall roedd y Pwyllgor Safonau yn broffesiynol annibynnol i ddelio â'r materion.

Byddai defnyddio Pwyllgorau Safonau Awdurdodau cyfagos yn broses ddrud hefyd.

PENDERFYNWYD bod y Fforwm yn cytuno y dylid cynnwys Pwyllgor Safonau Awdurdod cyfagos mewn gwrandawiadau pe ceid amgylchiadau eithriadol yn unig, oherwydd bod y Pwyllgor Safonau yn broffesiynol annibynnol i ddelio â gwrandawiadau.

9 UNRHYW FATER ARALL

Tynnodd Mike Wilson o Bwyllgor Safonau Cyngor Sir Ynys Môn sylw at y ffaith bod Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru wedi gwrthod cwyn yn ddiweddar, ond wedi argymhell hyfforddiant ar gyfer y cynghorwyr dan sylw.

Roedd y cynghorwyr dan sylw wedi mynychu hyfforddiant ym mis Mai 2016, ac felly roedd y Pwyllgor Safonau yn ansicr o ran pa hyfforddiant y dylid ei ddarparu.

Am nad oedd yr holl wybodaeth ar gael, awgrymwyd eu bod yn cysylltu â swyddfa Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru i ganfod pa hyfforddiant sydd i'w gynnig i'r cynghorwyr.

-----o0o-----

Cyfeiriodd y Swyddog Monitro at hyfforddiant cyfryngu. Roedd Swyddog Hyfforddiant Sir Ddinbych i gysylltu ag eraill yn yr ardal i fynd â'r mater yn ei flaen. Byddai'r sesiynau hyfforddi yn para am 5 diwrnod.

Caiff y cyfarfod nesaf ei gynnal ym mis Tachwedd (dyddiad i'w gadarnhau) yn Wrecsam.

Daeth y cyfarfod i ben am 11.25 a.m.

ATODIAD 2

Llythyr Drafft at Katrin Shaw – Swyddfa Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru

Annwyl Katrin,

Anfonir y llythyr hwn atoch ar ran Fforwm Pwyllgorau Safonau Gogledd Cymru (sydd bellach yn cynnwys ardaloedd Ceredigion a Phowys hefyd).

Cynhaliwyd cyfarfod o'r Fforwm ar 27 Tachwedd yn Wrecsam ac un o'r Pynciau a drafodwyd oedd yr hyn y gallai, ac y dylai, Awdurdodau Lleol ei wneud petaent yn derbyn Cwyn o natur ddifrifol yn erbyn Aelod, e.e. Camymddwyn Rhywiol yn erbyn Swyddog/aelod o staff yn y Cyngor – gan dybio nad yw'n fater i'r Heddlu.

Cytunodd y Fforwm y dylai anfon llythyr at Swyddfa Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn gofyn am eglurhad ac arweiniad ar nifer o faterion, sef:-

1. Pa bwerau sydd gan yr Ombwdsmon i weithredu os ceir cwyn ddifrifol megis yr un uchod?
2. Rydym yn deall y gall Panel Dyfarnu Cymru wahardd person yn seiliedig ar adroddiad interim ac argymhelliad gan yr Ombwdsmon. Beth yw'r amserlen ddisgwyliedig ar gyfer cymryd camau o'r fath?
3. Pa arweiniad fyddai modd iddo ei roi ar y trefniadau ymarferol mewn perthynas ag Aelodau sydd wedi cael eu cyhuddo o Ymddygiad o'r fath oherwydd eu statws etholedig, e.e.
  - a) rydym yn rhagdybio na fyddai modd i'r Cyngor atal Aelod rhag cynrychioli eu hetholwyr
  - b) cyflawni eu dyletswyddau Cyngor arferol
  - c) mewn perthynas â'r gwrthdaro posibl a all godi rhwng dyletswydd gofal yr Awdurdod Lleol i swyddogion ac i Aelodau mewn perthynas â'r gŵyn
  - d) dod i adeiladau'r Cyngor
  - e) A ddylai'r Cyngor fod yn cynnig rhyw fath o ofal bugeiliol i Aelodau, e.e. Cwnsela Cyfrinachol? yn yr un modd ag y byddent ar gyfer swyddogion dan y ddyletswydd gofal?
4. Pa ganllawiau fedr yr Ombwdsmon eu cynnig ar gwynion yn erbyn aelod o'r Pwyllgor Gwaith o gymharu ag Aelod cyffredin.
5. A fedr gynnig unrhyw ganllawiau mewn perthynas ag:

Arweinydd y Cyngor
Swyddog Monitro
Pwyllgor Safonau
Arweinyddion Grwpiau
o ran eu cylch gorchwyl i weithredu neu beidio yn y sefyllfa hon

Ar ôl y cyfarfod o'r Fforwm, rydym yn deall y cynhaliwyd cyfarfod o Gyfreithwyr mewn Llywodraeth Leol yng Nghymru yn Llandrindod ar 1 Rhagfyr – cyfarfod a fynychwyd gennych chi, Swyddogion Monitro o Awdurdodau Lleol ar draws Cymru a chynrychiolydd o Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru.

Un o'r pynciau ar y Rhaglen oedd y senario uchod.

Rydym ar ddeall eich bod wedi cytuno i fynd â'r mater yn ôl a'i drafod gyda'r Ombwdsmon ac, o bosib, i baratoi canllawiau ar y mater hwn.

Os bydd canllawiau'n cael eu drafftio, a fyddai modd i eraill gyflwyno sylwadau arnynt cyn cyhoeddi fersiwn derfynol?

Hefyd, beth yn eich barn chi fydd yr amserlen o ran paratoi'r canllawiau?

Edrychwn ymlaen at glywed gennych.

Yn gywir iawn